

สถานีรถไฟกรุงเทพ (สถานีหัวลำโพง)

1. ชื่อและตำแหน่งที่ตั้ง

1.1 ชื่ออาคารในปัจจุบัน สถานีกรุงเทพ

1.2 ชื่ออื่น: สถานีหัวลำโพง

1.3 ที่ตั้ง: 191 ถนนพระราม 4

1.4 แขวง: รongเมือง เขต: ปทุมวัน

1.5 จังหวัด: กรุงเทพมหานคร

1.6 รหัสไปรษณีย์: 10330

1.7 ประเภทอาคาร: อาคารสาธารณะด้านการคมนาคม

1.8 การคุ้มครอง: เป็นอาคารที่ยังไม่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถาน อยู่ในความดูแลของการรถไฟแห่งประเทศไทย ได้รับรางวัลอนุรักษ์ศิลปะสถาปัตยกรรมดีเด่นประจำปี พ.ศ. 2555 จากสมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์

2. ประวัติอาคาร

2.1 วัตถุประสงค์ของการสร้างอาคาร: เป็นสถานีหลักของกรุงเทพฯ

2.2 สร้างเมื่อ: พ.ศ. 2453-2459

2.3 สถาปนิก/ผู้ออกแบบ: นายมาริโอ ตามานโญ ออกแบบโถงทางเข้า วิศวกร นายเกอร์เบอร์ ออกแบบโถงสถานี

2.4 อาคารที่เกี่ยวข้อง: โรงแรมราชธานี ออกแบบโดยสถาปนิก อัลเฟรด ริกาซซี

2.5 การใช้สอยในปัจจุบัน: สถานีรถไฟหลักของกรุงเทพฯ

2.6 สภาพอาคาร: ดี

3. ลักษณะอาคาร

3.1 ลักษณะโดยทั่วไปของอาคาร: สถานีรถไฟกรุงเทพ หรือที่รู้จักกันดีในนามสถานีรถไฟหัวลำโพงนั้น เป็นสถาปัตยกรรมที่โดดเด่นและมีเอกลักษณ์ ประกอบด้วยอาคารโถงสถานีหลังคาโครงเหล็กโค้งกว้าง ด้านหน้าและด้านหลังวงโค้งเป็นแผงกระจกรับแสงธรรมชาติ อาคารด้านหน้าเป็นอาคารแบบนีโอคลาสสิก หลังคาลาดฟ้า มีหอคอยสี่เหลี่ยมจัตุรัสที่ปลายปีกทั้งสองด้านทำให้ดูเหมือนโถงกลางขนาบข้างด้วยหอคอยคู่ ยิ่งไปกว่านั้นอาคารนี้ยังเป็นตัวอย่างของวิศวกรรม โครงสร้างเหล็กครอบคลุมพื้นที่โถงขนาดใหญ่ที่ได้รับการออกแบบมาอย่างลงตัว มีการคำนึงถึงการใช้แสงธรรมชาติและการระบายอากาศ มีการก่อสร้างอย่างประณีต โครงสร้างดังกล่าวมิได้ถูกรูปดำนนีโอคลาสสิคดบังไว้อย่างสถานีรถไฟรุ่นแรกๆ ในยุโรป

3.2 โครงสร้าง: เป็นอาคารโครงสร้างเหล็กในยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม โถงทางเข้าด้านหน้าใช้โครงสร้างคอนกรีตเสริมเหล็ก

3.3 บริบท: ตั้งอยู่ใจกลางกรุงเทพฯ ติดกับย่านการค้าส่งของชาวไทยเชื้อสายจีนและคลองผดุงกรุงเกษม

4. การประเมินคุณค่า

4.1 คุณค่าทางเทคนิค: เป็นอาคารโครงสร้างเหล็กโค้งกว้างแห่งแรกและใหญ่ที่สุดในประเทศไทยในยุคนั้น ใช้เหล็กนำเข้ามาจากเยอรมนี ด้านหน้าและหลังวงโค้งเป็นแผงกระจกที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย

4.2 คุณค่าทางสังคม: เป็นศูนย์กลางการคมนาคมระบบรางแห่งแรกในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

4.3 คุณค่าทางวัฒนธรรมและสุนทรียภาพ: เป็นอาคารที่มีการผสมผสานความทันสมัยของโครงสร้างเหล็กในยุคปฏิวัติอุตสาหกรรมกับสถาปัตยกรรมนีโอคลาสสิกได้อย่างสวยงามลงตัว มีความสง่างามเป็นแลนด์มาร์คของกรุงเทพฯ ที่เป็นหลวงของประเทศได้อย่างสง่างาม

5. ข้อมูล

5.1 ผู้จัดทำข้อมูล: ปองขวัญ ลาซุส

5.2 รายงานเมื่อ: สิงหาคม พ.ศ. 2563

อ้างอิงจาก

ปองขวัญ ลาซุส และคณะ, 2563. *สถาปัตยกรรมโมเดิร์นในประเทศไทย (Modern Thai Architecture)*

น. 6-7.